

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Det glade grammatikbudskab

Kristensen, Susanne Annikki

Published in:
UGlen

Publication date:
2012

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Kristensen, S. A. (2012). Det glade grammatikbudskab. *UGlen*, (4), 7.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Det glade grammatikbudskab

Af Alice Bonde

Susanne Annikki Kristensen
er aktuel med en ny og
banebryende grammatik.

Hvis børn lærer at skelne mellem tre slags udsagnsord, vil de have fat i den lange ende til at forstå grammatik, og dermed bliver det meget lettere for dem ikke blot at lære at forstå det danske sprogs struktur, men også et hvilket som helst andet sprog, de går i gang med at lære. Ligeledes ved at skærpe bevidstheden om grammatik bliver man sprogligt bedre, fordi formen har indflydelse på betydning og indhold. Det gælder selvfølgelig ikke kun børn, men enhver, som vil forstå sprogstruktur og lære at bruge sprog bedre.

Det siger lektor på Inst. for Kommunikation, Susanne Annikki Kristensen, der i forlængelse af den danske sprogforsknings tradition har arbejdet med en ny grammatisk forståelse, som hun har beskrevet i bogen *Grammatiske grundbegreber - sætningen, ordet og sproget*.

Studerende gav startskuddet

Bogen udkom i november sidste år, men før bogen blev en realitet, har udkastet været langt omkring og længe undervejs. AAU-forskeren har dels afprøvet metoden på elever i folkeskolen, gymnasiet og på studerende ved AAU, dels haft andre lingvistiske forskerkolleger både på AAU og udenfor til at kommentere systemet for at sikre, at det blev så godt som muligt.

Oprindeligt var det de studerende på danskuddannelsen, som hun underviste i grammatik, der satte grammatikbogen i gang. - Jeg underviste dengang efter en anden lærebog, og ofte måtte jeg sige til de studerende, at "sådan står der i bogen, men det er ikke rigtigt". Det fik de studerende til at sige, at jeg selv skulle skrive en grammatik. Det rettede jeg mig efter og lavede derfor et manuskript, og i fire år kunne de studerende hente det fra nettet. Der skete det forbløffende, at deres grammatikkarakterer steg, og til forskel fra tidligere bestod de allerfleste. Det fødte tanken om at lave en rigtig bog. En enkelt ting, mente jeg, og det tog så næsten 5 år, griner Susanne.

Spild af tid

- Mit udgangspunkt er, at de hidtidige grammatikker ikke virker, for ellers ville folk være

bedre til grammatik, når de begynder på universitetet. Når eleverne lærer grammatik, sker det enten efter spørgemetoden eller scenariemodellen, men begge er ineffektive. Eleverne stiller spørgsmål til deres egen forståelse af sætningens indhold, men i fx fremmedsprogsundervisningen skal grammatik jo netop bruges til at finde ud af, hvad der er sætningens indhold, og derfor bør man ikke trække på indholdsforståelsen i den grammatiske analyse. For det andet får man ikke altid de rigtige svar, selv om man bruger spørgemetoden rigtigt. Fx finder man både objekter/genstandsled og subjektspredikativ/omsagnsled til grundled ved at spørge hvad + udsagnsled + grundled. Så når man har stillet spørgsmål til sætningen, kan man ikke altid vide, hvad man har fundet. Børnene forstår heller ikke, hvad de gør, når de analyserer, og de kan derfor heller ikke overføre deres grammatiske viden til de andre sprog, de skal lære, hvor forståelse for grammatik har afgørende betydning for at lære et sprog rigtigt, siger sprogforskeren.

Hun foreslå i stedet, at man starter med at lære at skelne mellem følgende tre typer verber, nemlig intransitive verber, transitive verber og kopulaverber. Når man kan det, vil man hurtigt og grammatisk korrekt kunne finde alle led i en sætning.

- Og det er langt lettere, end det måske umiddelbart lyder, for man kan bruge en udelukkelsesmetode til at afgøre kategorien. De intransitive verber er ord som løbe, hoppe, springe. Kopulaverberne er begrænset i antal; mange har sikkert

lært remsen: være, blive, hedde, synes, kaldes, regnes og anses for. Er det hverken den første eller den anden type, er det et transitivt verbum, forklarer Susanne.

Rækkefølgen er ikke tilfældig

Susanne forklarer, at dansk ligesom fx engelsk er et rækkefølgesprog. Dvs. ordenes rækkefølge bestemmer, hvordan sætningen skal forstås. Det vil give to forskellige domme i en retssal, om ordrækkefølgen er 'Peter slår Bent' eller 'Bent slår Peter'.

Med til Susannes metode hører et sætningsskema, som viser, hvor de enkelte grammatiske led kan stå i dansk. Både de danskstuderende og nogle folkeskolelærere sagde til hende, at børn ikke ville kunne forstå hendes metode. Det fik hun lejlighed til at modbevise, idet eleverne i en 8. klasse i løbet af 5 lektioner lærte ikke blot at forstå, men også at bruge systemet. Og ligeledes oplevede lærerne til eleverne i to gymnasiale klasser (en matematisk og en musisk), som Susanne var hyret til at undervise i grammatik i 3 lektioner, at eleverne lærte at finde led, bruge sætningsskemaet, og at det havde den afsmittende virkning, at deres stile blev stilistisk bedre. Så alt taler for, at hendes metode dur. Nu skal den bare bredes ud på. Her er bogen et vigtigt skridt.

GRAMMATISKE GRUNDBEGREBER Sætningen, ordet og sproget

Af Susanne Annikki Kristensen · Syd-
dansk Universitetsforlag · 224 sider ·
278 kr.

Det giver følgende forsimplede model:		Tegnforklaring S: Subjekt/grundled V: Verballed/udsagnsled A: Præpositionsforbindelse/adverbier O: Objekt/genstandsled SP: Subjektspredikat/omsagnsled til grundled
Sætningstype med:		
Intransitivt verbum	S+V+ evt. A Peter løber altid	
Transitivt verbum	S+V+ evt. O eller A Peter køber en is	
Kopula verbum	S+V+SP + evt. A Peter er tyk	